

İNGİLİZCE HAZIRLIK OKULU ÖĞRETİM GÖREVLİLERİNİN VE ÖĞRENCİLERİNİN DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİN KULLANIMINA VE ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Demet ÖZMAT¹, Nuray SENEMOĞLU²

1 Dr. Öğretim Görevlisi, Çankaya Üniversitesi, Yabancı Diller Bölümü, Hazırlık Birimi, Ankara, demetgulsoy@cankaya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8936-020X.

2 Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim, Ankara, n.senem@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9657-0339.

Geliş Tarihi: 25.03.2020 Kabul Tarihi: 01.10.2020 DOI: 10.37669/milliegitim.709347

Öz: Bu araştırmanın amacı, hazırlık sınıfı öğrencilerinin dil öğrenme stratejilerini kullanma düzeyini ve öğretmenlerin derslerde bu stratejileri ne derece öğrettiklerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Betimsel yöntemin benimsendiği araştırmada, dil öğrenme stratejileri kullanım ve öğretim düzeyi araştırmacılar tarafından geliştirilen Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği (2011) ile ölçülmüştür. Araştırma, Ankara ilindeki 769 üniversite hazırlık sınıfı öğrencisi ve 120 İngilizce öğretim görevlisi ile yürütülmüştür. Hazırlık sınıfı öğrencileri dil öğrenirken en çok duyuşsal, en az bellek destekleyici stratejileri kullanmaktadır. Öğretim görevlileri ise derslerde en az bellek destekleyici; en çok ise duyuşsal ve örgütleme stratejilerine yer vermektedir. Öğrencilerin dil öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ile öğretim görevlilerinin derslerde stratejilere yer verme düzeyleri arasında anlamlı ilişki görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: dil öğrenme stratejileri, bilişsel stratejiler, yürütücü biliş stratejileri, öğrenme stratejileri öğretimi

OPINIONS OF ENGLISH INSTRUCTORS AND PREPERATORY SCHOOL STUDENTS ON THE USE AND INSTRUCTION OF LANGUAGE LEARNING STRATEGIES

Abstract:

The aim of this study is to determine the use of foreign language learning strategies according to the university preparatory school students and the instruction level in teaching process according to the English instructors. Data was derived through the Language Learning Strategies Scale (LLSS) developed (2011) by the researchers. Study participants included 769 university preparatory school students and 120 English instructors in Ankara. According to the results of this study, students use affective strategies most frequently and mnemonic devices least frequently. English instructors teach mnemonic devices least frequently. They use affective and organization strategies mostly. There are significant relations between the students' reported use of language learning strategies and instructors' reported teaching of language learning strategies.

Keywords: language learning strategies, cognitive strategies, metacognitive strategies, learning strategy instruction

Giriş

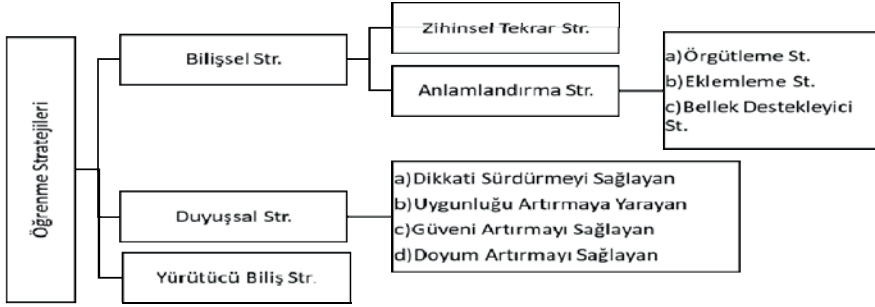
Yabancı dil öğretme ve öğrenme sürecinde dil öğrenme stratejileri önemli bir yere sahiptir. Yapılan araştırmalar, yabancı dil öğrenmede başarılı olan öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için duruma göre birçok farklı strateji kullandıklarını, başarı düzeyleri daha düşük olan öğrencilerin ise strateji kullanımının yeterli olmadığı ya da duruma uygun stratejileri seçmekte başarısız olduklarını göstermiştir (Chamot ve Kupper, 1988).

Nunan (1996) ve O'Malley ve Chamot (1990) öğrenme stratejileri kullanan öğrencilerin, yabancı dili öğrenmede daha başarılı olduklarını vurgulamışlardır. Bu nedenle, dil öğrenirken öğrencilerinin strateji kullanımı eğitimciler ve araştırmacılar tarafından desteklenen ve önerilen bir uygulama olmuştur (Cohen, 1998). Ülkemizde öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri üzerine yapılmış çalışmalar olsa da öğretmenlerin kullanımına ve strateji eğitimine ilişkin çalışmalar çok azdır. Gürata (2008) Cohen'in sınıflamasını, Deneme (2008) ve Şen (2009) Oxford'un (1990) geliştirdiği dil öğrenme stratejileri envanterini kullanarak çalışmalar yapmışlardır. Benzer şekilde

Balcı ve Üğüten (2017) de Oxford'un (1990) geliştirdiği envanteri kullanarak, hazırlık sınıfı öğrencilerinin dil öğrenme stratejilerine orta düzeyde sahip olduklarını, yabancı dil (İngilizce) öğrenirken en çok üst bilişsel stratejileri kullandıkları ve bunu sırayla telafi, sosyal, bellek, duyuşsal ve bilişsel stratejilerin izlediğini belirtmişlerdir. Baysal ve Ocak (2020) dil öğrenme stratejilerinin kullanılmasının önemini yaptıkları çalışmada vurgulamışlardır. Sonuç olarak, gerek yurt dışında gerek ülkemizde yapılan ilgili çalışmalar incelendiğinde, çalışmaların hemen hemen hepsinin dil öğrenme stratejilerinin öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediğini ve strateji eğitimi araştırmalarının devam ettirilmesinin öğrenmedeki öneminin altını çizmektedir.

Dil öğrenme stratejileri: O'Malley ve Chamot (1990) dil öğrenme stratejilerini (DÖS) bireylerin yeni bilgileri anlama, öğrenme, ya da saklamasına yardım eden özel düşünce ve davranışlar; iletişim becerilerini geliştirmede gerekli olan aktif, öz yönlendirmeli ve katılımı sağlayan araçlar olarak tanımlamışlardır. Wenden ve Rubin (1987) dil öğrenme stratejilerini bilginin kazanılmasını, saklanmasını, geriye getirilmesini ve kullanılmasını kolaylaştırmak için öğrenen tarafından kullanılan işlemler, adımlar, planlar olarak tanımlamıştır. Öğrenme stratejileri üzerine O'Malley (1987), Oxford (1990), Wenden (1991), Cohen (1998) ve Chamot (2001) gibi araştırmacılar, öğrenme stratejileri yoluyla öğrenenleri daha etkili öğrenenler haline getirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Senemoğlu (2010), öğrenme stratejilerini bilgiyi işleme kuramındaki bilişsel ve yürütücü biliş süreçlerine göre ele alıp incelemiştir. Bu çalışmada bu sınıflamadan yararlanılmıştır. Senemoğlu (2010), bilişsel stratejileri; zihinsel tekrar ve anlamlandırma stratejileri alt başlıklarında incelemiştir. Zihinsel tekrar stratejileri, örneğin bir dizi ülkenin başkentini tekrar etme ya da kitaptaki bilgiyi aynen tekrar etme vb. stratejileridir. Kodlama/Anlamlandırma stratejileri ise; örgütleme, ekleme ve bellek destekleyici stratejilerden oluşmaktadır. Örgütleme stratejileri, bilginin uygun yapılar, biçimler içinde örgütlenmesi ve gruplanması kodlamaya/anlamlandırmaya yardım eden bir süreçtir. Örgütleme stratejileri öğrenilecek materyalin yeniden yapılandırılarak, organize edilerek anlamlandırılmasını sağlar. Genişletme/Ekleme Stratejileri; ekleme bilgiyi uzun süreli belleğe yerleştirmek üzere kodlamaya yardımcı en etkili stratejidir. Genişletme/ Ekleme, bilginin anlamlılığını artırmak üzere, bilgi bütünü anlamlılığını artırmak üzere, bilgi bütünü parçaları arasındaki bağlantı, çağrışım sayısını artırma sürecidir. Bellek Destekleyici Stratejiler ise öğrenilecek kapsam içerisinde doğal olarak bulunmayan ilişkileri, çağrışımları meydana getirecek kodlamaya yardım eden stratejilerdir. Öğrenmede güdüsel ve duygusal engelleri kaldırmaya yardım eden stratejilere duyuşsal stratejiler adı verilmektedir. Bunlar ise; dikkati sürdürmeyi sağlayan duyuşsal stratejiler, uygunluğu artırmaya yardım eden duyuşsal stratejiler, güveni artırmayı sağlayan duyuşsal stratejiler ve doyum artırmayı sağlayan duyuşsal stratejilerdir. Yürütücü biliş stratejileri ise; öğrenen tarafından kendi kendine "nereye gitmek istiyorum, ne öğrenmek istiyorum ve nasıl öğreniyorum" sorularını sorduğu zaman kendi öğrenmesini planlamak, düzenlemek, yönetmek ve değerlendirmek için kullandığı stratejilerdir (O'Malley, Kupper ve Chamot, 1995). Bu

çalışmada Senemoğlu (2010) tarafından gruplanan ve yararlanılan stratejilerden faydalanılmış ve görsel olarak aşağıda sunulmuştur.

Şekil 1. Dil Öğrenme Stratejileri Sınıflaması

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Yapılan çalışmalar, dil öğrenme stratejilerinin öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediğini ve strateji eğitimi araştırmalarının devam ettirilmesinin etkili öğrenmedeki öneminin altını çizmektedir (Nunan, 1996; Chamot, 2005, Oxford, 1990). 1980'li yıllarda, dil öğrenme stratejilerinin öğrenme sürecini daha etkili hale getirdiği düşüncesi ile araştırmacıların dikkati dil öğrenme stratejilerinin öğretimi üzerine yoğunlaşmıştır (Norman, 1980; Oxford, 1990; Weinstein ve Mayer, 1986). Sadece öğrencilerin değil, öğretmenlerin de dil öğrenme stratejilerinin kullanımına ve öğretimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin, dil öğretimi ve öğrenimine katkı getireceğine inanılmaktadır. Dolayısı ile bu araştırmadan elde edilen bulgularının yeni yapılacak çalışmalar için araştırmacılara ve strateji öğretimine rehberlik etmeleri açısından öğretmenlere, yabancı dil öğrenme sürecinde öğrencilere, yabancı dil dersleri için program geliştirme uzmanlarına örnek ve kaynak teşkil etmesi bakımından önemlidir.

Dil öğrenmede önemli bir yeri olan dil öğrenme stratejileri öğretiminin derslerde ne derecede yer verildiğinin, öğrenci ve öğretmenlerin ne düzeyde kullandıklarının belirlenmesi, bu alandaki eksikliklerin tamamlanması, eğitim programlarında gereken düzeltmelerin yapılması ve öğrencilere dil öğrenirken ihtiyaç duyacakları stratejilerin kazandırılması bakımından oldukça önemli görülmektedir.

Yukarıdaki belirtilen dil öğrenme stratejilerine verilmesi gereken önem ve gerekçeler ışığında, bu araştırmanın amacı, hazırlık sınıfı öğrencilerinin dil öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ile İngilizce öğretim görevlilerinin derslerde dil öğrenme stratejilerini ne derece öğrettiklerine ilişkin görüşlerini almaktır. Bu amaca bağlı olarak araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin görüşlerine göre, derslerde dil öğrenme stratejilerinden hangilerini ne düzeyde kullanmaktadırlar?

2. Öğretim görevlilerinin görüşlerine göre, derslerde dil öğrenme stratejilerinden hangilerinin öğretimine ne düzeyde yer vermektedirler?

3. Öğrencilerin derslerde dil öğrenme stratejilerinin kullanma düzeyleri ile öğretim görevlilerine göre derslerde dil öğrenme stratejilerini öğretme düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma betimsel bir çalışma olup tarama modelindedir. Karasar'a (1999) göre tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu ve Ankara Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü hazırlık sınıfı öğrencileri ve İngilizce öğretim görevlileri oluşturmaktadır. Toplam 769 öğrenci ve 120 öğretim görevlisi çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen "Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin geliştirilme aşamaları şu şekildedir: Ölçeği oluşturan maddeler alan yazında Gagne (1988), Weinstein ve Mayer (1986), Oxford (1990), Arends (1998), O'Malley ve Chamot (1985), Senemoğlu (2010) gibi yazarların strateji sınıflamaları göz önünde bulundurularak önce bir taslak oluşturulmuştur. (1) Oluşturulan taslak, hedef kitledeki 30 öğrenci ile 5'er kişilik odak grup görüşmesi yoluyla kullandıkları ve kullanmadıkları öğrenme stratejilerinin de eklenmesiyle genişletilmiştir. (2) 10 İngilizce öğretim görevlisi ile yüz yüze görüşülerek, derslerde kullandıkları stratejilere yönelik eklemeler yapılmıştır. (3) Taslak ölçek 5 öğretim görevlisi ve 5 uzman olmak üzere toplam 10 kişilik uzman görüşüne sunulup, gerekli düzeltmeler yapılmıştır. (4) Öğrenci ve öğretmen ölçekleri için birbirine paralel ön deneme yapılmak üzere 2 adet ölçek formu oluşturulmuştur. (5) Taslak ölçek formu; a) yürütücü biliş stratejileri (23 madde) b) bilişsel stratejiler (öğrenme stratejileri) (17 madde) olmak üzere iki boyutlu tasarlanmıştır. Toplam 40 maddelik bir deneme formu oluşturulmuştur.

Deneme uygulaması: Deneme uygulaması, hedef kitleye uygun 237 (Gazi Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Atılım Üniversitesi) hazırlık sınıfı öğrencisine uygulanmıştır. Deneme uygulaması için 40 maddeden oluşan deneme ölçeği uygulanmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini hesaplamak için Preacher ve MacCallum (2002) minimum örneklem büyüklüğünün 100 ile 250 arasında olması gerektiğini belirtmiştir. Bu du-

rumda ulaşılan öğrenci sayısının yeterli olduğu görüşüne varılmıştır. Yapılan pilot uygulamada 40 maddeden oluşan deneme ölçeğinin faktöriyel yapısını belirlemek ve aynı zamanda geçerlik çalışması için toplanan verilere doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi, daha önceden tanımlanmış ya da sınırlandırılmış bir yapının, bir model olarak doğrulanıp doğrulanmadığının test edildiği bir analizdir. Ayrıca bu analiz bazen "kuramsal yapının" doğrulanması anlamında da kullanılmaktadır (Maruyama, 1998). Yapılan analiz sonucunda model veri uyumun sağlandığı belirlenmiştir, ancak faktör yükleri. 30'un altında olan 5 madde nihai ölçeğe alınmamıştır. 35 maddeden oluşan deneme uygulaması ölçeğin güvenilirlik katsayısı, Cronbach Alpha 0,91 olarak hesaplanmıştır.

Nihai ölçek analizleri: Asıl uygulama Hacettepe ve Ankara Üniversitelerinden toplam 769 öğrenci ve 120 İngilizce öğretim görevlisi ile yürütülmüştür. Asıl uygulamaya katılan 769 öğrencinin öğrenme stratejileri kullanımı hakkındaki görüşlerinden elde edilen verilere göre, ölçeğin güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha 0,90 ve 120 öğretim görevlilerine uygulanan ölçekten elde edilen verilere göre güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha 0,89 olarak hesaplanmıştır.

35 maddeden oluşan Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği (DÖSÖ) doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. İlk olarak, model veri uyumu değerlendirilmiş ve sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Modeller ve karşılaştırmalarına ait DFA sonuçları

Model	χ^2	χ^2/sd	GFI	AGFI	RMSEA
Model	2336,05(559)	4,18	0,85	0,83	0,064

Uyumun değerlendirmesinde alınacak ölçütlerden biri ki kare serbestlik derecesi oranıdır. Ki-kare örneklem büyüklüğünden etkilendiği için tek başına değerlendirilen bir istatistik değildir. Ki kare serbestlik derecesi oranının üçten küçük olması mükemmel uyuma, beşten küçük olması orta düzeyde uyuma karşılık gelmektedir (Kline, 2005). Tablo 1'de görüldüğü üzere, yapılan analizde ki kare/serbestlik derecesi oranı 4,18 bulunmuştur, orta düzeyde uyumlu olduğu söylenebilir. RMSEA değeri de bir uyum ölçüsüdür ve bu değer 0.05'ten küçük olması mükemmel uyuma, 0.08'den küçük olması iyi uyuma 0.10'dan küçük olması ise zayıf uyuma işaret etmektedir (Jöreskog ve Sörbom, 1993; Akt. Ömay, Büyüköztürk, Şekericoğlu).

Bu analizde de elde edilen 0,064 değeri iyi düzeyde uyumu gösterir. Tablo 1'de görüldüğü üzere, modelin uyum iyiliği indekslerinin yeterince yüksek olduğu GFI=0,85 ve AGFI=0,8 ki kare/serbestlik derecesi oranlarının ise 5 den küçük olduğu ve modellerin RMSEA değerlerinin kabul edilebilir sınırlar üzerinde olduğu görülmektedir. Ölçeğe ait parametre kestirimleri ise Tablo 2'de sunulmuştur.

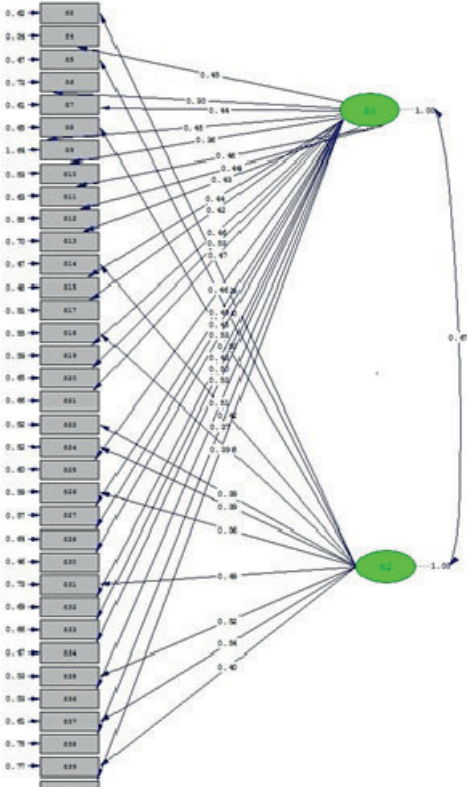
Tablo 2. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları

Maddeler	Öğrenme stratejileri (b2)	Yürütücü biliş (b1)	Hata Varyansı (d)	R ²
	Faktör Yükleri (I _λ)			
M2	0.30		0.62	0.12
M4		0.45	0.54	0.27
M5	0.30		0.47	0.16
M6		0.30	0,73	0,11
M7		0.44	0.61	0.24
M8	0.50		0.65	0.28
M9		0.48	1.64	0.12
M10		0.36	0.83	0.14
M11		0.46	0.63	0.25
M12		0.44	0.88	0.18
M13		0.43	0.70	0.21
M14	0.42		0.47	0.27
M15		0.44	0.48	0.29
M17		0.42	0.51	0.26
M18	0.48		0.55	0.30
M19		0.46	0.59	0.26
M20		0.53	0.65	0.30
M21		0.47	0.66	0.25
M22	0.39		0.82	0.16
M24	0.39		0.82	0.16
M25		0.46	0.60	0.26
M26	0.56		0.59	0.35
M27		0.49	0.57	0.30
M28		0.45	0.64	0.24
M29				
M30		0.53	0.46	0.38
M31	0.49		0.73	0.25
M32		0.43	0.69	0.21
M33		0.50	0.66	0.27
M34		0.53	0.47	0.38
M35	0.52		0.53	0.34
M36		0.51	0.53	0.33
M37	0.54		0.61	0.32
M38		0.37	0.78	0.15
M39	0.40		0.77	0.17
M40		0.39	0.77	0.16

Tablo 2’de doğrulayıcı faktör analizi tablosunda görüldüğü üzere, Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin, yürütücü biliş boyutu 23 maddeden oluşmakta ve maddelerin faktör yükleri $\lambda=0,30-0,56$ aralığında değişmektedir. Bilişsel stratejiler boyutunda 12 madde bulunmakta ve maddelerin faktör yükleri $\lambda=0,30-0,56$ aralığında değişmektedir. SIMPLIS çıktısına göre t değerleri incelendiğinde modeldeki bütün maddelerin regresyon katsayıları anlamlı bulunmuştur.

Bu maddelerin belirlenen boyutları açıklamakta uygun olduğu anlamına gelmektedir. Manidar olmayan t değerlerinin analiz dışı bırakılması gerekmektedir. Ancak bu kararı uygulamadan önce hata varyansların da kontrol edilmesi gerekmektedir.

Aşağıda verilen şekil 1’de Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeğine ait path diyagramı sunulmuştur.

Şekil 2. Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeğine Ait Path Diyagramı

Path diyagramında, ölçeğin birinci boyutu olarak belirlenen yürütücü biliş b1, ikinci boyut olarak belirlenen bilişsel stratejiler b2 olarak gösterilmiştir.

Uygun bir ölçme modelinde faktör yüklerinin yüksek, hata varyanslarının düşük, faktör korelasyonlarının 0,85'den küçük olması beklenir. Faktör yüklerini için 0,10 civarı küçük, 0,30 civarı orta büyüklükte ve 0,50'nin üzerindeki katsayılar ise büyük etkiler olarak yorumlanabilir (Cohen, 1988). Bu modelde path diyagramında görüldüğü üzere faktör yükleri 0.30 ile 0.56 arasında değişmektedir. Faktör arası korelasyon incelendiğinde ise bu değer 0,67 olduğu görülmektedir. Dolayısı ile varlığı iddia edilen faktörlerin birbirinden ayrı kavramlar olduğunun göstergesidir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler 2010-2011 öğretim yılı 2. dönem başında toplanmıştır. Uygulama öncesinde, Hacettepe Üniversitesi ve Ankara Üniversitesinden etik kurul izinleri alınmıştır ve öğrenci ve öğretim görevlilerinden onay formu imzalatılmıştır (Ek 1 ve Ek 2). Öğrenciler ve öğretim görevlileri için Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın ölçek geliştirme aşamasında doğrulayıcı faktör analizi ve verilerin analizinde yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve ki-kare analizi uygulanmıştır.

Bulgular

Öğrencilerin Dil Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyi

Öğrencilerin derslerde dil öğrenme stratejilerinden hangilerini ne düzeyde kullandıklarını belirlemeye yönelik olarak Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeğindeki toplam 35 maddenin yüzde, frekans ve aritmetik ortalama değerleri her bir madde ve her bir alt grup için ayrı hesaplanarak Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin Dil Öğrenme Stratejilerinin Kullanma Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

ÖĞRENME STRATEJİLERİ	Hiçbir zaman		Bazen		Sık sık		Her zaman		$\bar{X}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
<i>Tekrar etme stratejisi</i>									
12. Yeni öğrenilen bir sözcüğü doğru telaffuz etmek için sözcüğü aslına benzeyinceye kadar tekrar etme.	478	62,2	191	24,8	74	9,6	26	3,4	1,54
<i>Toplam</i>									1,54
<i>Örgütlenme Stratejileri</i>									
1. İngilizce okuma parçalarını kavramak için özetleyerek çalışma.	296	38,5	320	41,6	116	15,1	37	4,8	1,86

İngilizce Hazırlık Okulu Öğretim Görevlilerinin ve Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin...

19.İngilizce de yapıları, kelimeleri, olayları vb. anlamlandırmak için tablolaştırma.	133	17,3	262	34,1	228	29,6	146	19,0	2,50
<i>Toplam</i>									2,18
34.İngilizce yeni kelimeleri anlamlı bir şekilde kodlamak için bilinen kelimelerden yeni kelimeler türetme.	275	35,8	272	35,4	149	19,4	73	9,5	2,02
<i>Toplam</i>									2,02
<i>Bellek D.İmaj Oluşturma</i>									
3.Yeni öğrenilen kelimeleri/ yapıları hatırlamak için kısa bir paragraf/öykü haline getirerek çalışma.	448	58,3	240	31,2	62	8,1	19	2,5	1,54
6. İngilizcede yeni kelimeyi öğrenmek için söylenişine uygun (ses benzerliği olan) Türkçe bir sözcüğü aynı cümle içerisinde kullanma	381	49,5	216	28,1	114	14,8	58	7,5	1,80
20. Yeni kelimeleri hatırlamak için bir kitabın/ defterin sayfası, tahta gibi o kelimeyi ilk görülen yeri akla getirme.	97	12,6	189	24,6	270	35,1	213	27,7	2,77
22.İngilizce yeni kelimeyi kolay hatırlamak için yazılış ve söyleyiş açısından kendisiyle kafiyeli olan başka sözcüklerle ilişkilendirme.	348	45,3	244	31,7	114	14,8	63	8,2	1,85
26. Öğrenilen kelimeleri akılda tutmak için, odamız, evimiz gibi çok iyi bilinen bir çevrenin belli noktalarına kelimeleri sırayla yerleştirerek zihinsel bir harita oluşturma.	310	40,3	231	30,0	158	20,5	70	9,1	2,14
30.Yeni kelimeler öğrenmek için İngilizcede söylenişleri birbirine benzeyen iki kelimeyi aynı cümlede kullanma	368	47,9	240	31,2	122	15,9	38	4,9	1,78
<i>Toplam</i>									1,95
<i>Bellek D. - Sözel Semboller Oluşturma</i>									
15. Yeni kelime veya bilgileri hatırlamak için kafiye oluşturma.	373	48,5	245	31,9	110	14,3	41	5,3	1,76

32.Kelimeleri veya bilgileri hatırlamak için baş harflerinden anlamlı kısaltmalar oluşturma	314	40,8	254	33,0	141	18,3	60	7,8	1,93
<i>Toplam</i>									1,74
<i>Dikkati Sürd. Sağlayan Duyuşsal Stratejiler</i>									
10. İngilizce sınavlarına girerken dikkati toplamak için başarmaya ilişkin kendi kendine olumlu konuşmalar yapma.	120	15,6	197	25,6	269	35,0	183	23,8	2,66
<i>Toplam</i>									2,66
<i>Uygunluğu Artırmayı Sağlayan Duyuşsal Stratejiler</i>									
9.İngilizce öğrenmenin gerekliliğini düşünerek öğrenmeye istekliliği artırma	33	4,3	105	13,7	254	33,0	377	49,0	3,26
31.İngilizce öğrenmeye isteği artırmak için derslerde öğrenilen yeni şeyleri daha önce bildiklerimizle bütünleştirme.	29	3,8	151	19,6	300	39,0	289	37,6	3,10
<i>Toplam</i>									3,08
<i>Güveni Artırmayı Sağlayan Duyuşsal Stratejiler</i>									
18.İngilizce öğrenirken, başarıyı tatmak için kolaydan zora adım adım ilerleme.	39	5,1	119	15,5	274	35,6	337	43,8	3,18
16. İngilizceyi kullanırken kaygıdan kurtulmak ve güveni artırmak için çeşitli teknikler kullanma.	97	12,6	227	29,5	283	36,8	162	21,1	2,66
35.İngilizce konuşurken yanlış yapma korkusunu yenmek için İngilizce konuşmayı sürdürme.	32	4,2	106	13,8	246	32,0	385	50,1	3,27
33.Kendi başarılarımızı izlemek için İngilizce öğrenirken okuma seviyesi düşük kitaplardan başlayarak adım adım ilerleme.	55	7,2	125	16,3	287	37,3	302	39,3	3,08
<i>Toplam</i>									3,05
<i>Doyum artırmayı sağlayan duyuşsal stratejiler</i>									
4. İngilizce öğrenirken zevk almak için hoşlanılan etkinlikleri yapma	93	12,1	262	34,1	237	30,8	177	23,0	2,64

İngilizce Hazırlık Okulu Öğretim Görevlilerinin ve Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin...

11. İngilizce öğrenirken zevk almak için yabancı arkadaşlar edinmeye ve iletişim kurmaya çalışma.	85	11,1	219	28,5	266	34,6	199	25,9	2,75
<i>Toplam</i>									2,70
<i>Yürütücü Biliş Stratejileri</i>									
2.İngilizceyi en etkili şekilde nasıl öğreneceğimizi planlama.	38	4,9	162	21,1	300	39,0	269	35,0	3,04
5. Bir konuyu /kelimeyi öğrenirken kendi öğrenmemizi izlemek için hangi öğrenme stratejilerinin etkili olacağına karar verme.	74	9,6	252	32,8	281	36,5	162	21,1	2,69
7. Bir konuyu öğrenirken onun iyi anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek için çeşitli yollarla kendimizi sına.	82	10,7	358	46,6	252	32,8	77	10,0	2,42
13. İngilizce öğrenirken öz- değerlendirme için kullandığımız öğrenme stratejilerinin işe yarayıp yaramadığını kontrol etme.	176	22,9	376	48,9	174	22,6	43	5,6	2,10
23.İngilizce’de bir konuyu öğrenirken başarısız olduğunda kendi kendini değerlendirmek için nedenlerini araştırma.	96	12,5	284	36,9	271	35,2	118	15,3	2,53
23.İngilizce’de bir konuyu öğrenirken başarısız olduğunda kendi kendini değerlendirmek için nedenlerini araştırma.	96	12,5	284	36,9	271	35,2	118	15,3	2,53
25.İngilizce’de kendi öğrenmemizi planlamak için hangi konuları kolaylıkla öğrendiğimizi hangilerinde zorlandığımızı takip etme.	83	10,8	250	32,5	324	42,1	112	14,6	2,60
29.İngilizce öğrenirken kendimizi değerlendirmemiz için öğrenme sırasında yapılan hataları belirleme.	99	12,9	285	37,1	290	37,7	95	12,4	2,49
14. İngilizce derslerinden sonra öğrenmeyi kolaylaştırmak için öğrenilenleri düzenli olarak tekrar etme.	134	17,4	388	50,5	184	23,9	63	8,2	2,22
21.Yeni öğrenilenleri anlamlandırmak için daha önce öğrenilenlerle ilişkilendirme.	50	6,5	146	19,0	295	38,4	278	36,2	3,04

28. Bir konuyu çalışırken anlamlı hale getirmek için konuyu alt başlıklara ayırarak çalışma.	106	13,8	234	30,4	277	36,0	152	19,8	2,62
14. İngilizce derslerinden sonra öğrenmeyi kolaylaştırmak için öğrenilenleri düzenli olarak tekrar etme.	134	17,4	388	50,5	184	23,9	63	8,2	2,22
17. Yeni öğrenilen bilgileri kolay hatırlamak için gruplandırarak çalışma	139	18,1	274	35,6	232	30,2	124	16,1	2,44
27. Okuma/ dinleme parçalarını anlamak için metindeki olaylar/kavramlar/ arasındaki ilişkileri şematize etme	215	28,0	299	38,9	182	23,7	73	9,5	2,14
8. Öğrenilenleri daha kolay hatırlamak için formül şeklinde ifade etme (Örn: Sbj + Ving.)	70	9,1	188	24,4	242	31,5	268	34,9	2,92
24. Bir konuyu öğrenirken işe yarayan öğrenme stratejilerini yeni durumlara transfer etme.	77	10,0	273	35,5	258	33,6	161	20,9	2,65
<i>Yürütücü biliş stratejileri Top.</i>									2,31
2.Boyut/Bilişsel St. Toplam									1,88
1.Boyut/ Y.Biliş St. Toplam									2,55
Genel Akademik Ortalama									2,27

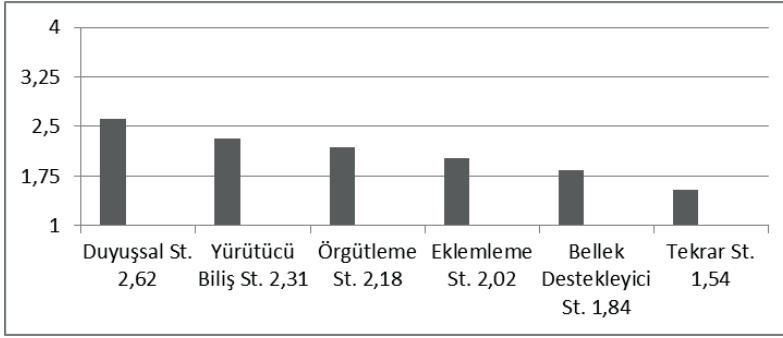
Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerinin derslerde dil öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerine ilişkin ölçeğin genel ortalamasının $\bar{X}=2,27$ olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle öğrenciler dil öğrenme stratejilerini derslerde “bazen” kullandıklarını belirtmişlerdir.

Öğrenciler, ölçeğin yürütücü biliş boyutundaki stratejileri “sık sık”, ($\bar{X}=2,55$) kullandıkları ve bilişsel stratejileri ise “bazen” ($\bar{X}=1,88$) kullandıklarını belirtmişlerdir.

Ölçeğin alt gruplarına göre bakıldığında, öğrenciler, yürütücü biliş boyutundaki stratejilerden en sık duyuşsal stratejileri ($\bar{X}=2,87$), daha sonra yürütücü biliş stratejilerini ($\bar{X}=2,31$) kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrenciler, bilişsel strateji boyutunda ise sırasıyla, örgütlenme stratejilerini ($\bar{X}=2,18$), eklemleme/genişletme stratejileri ($\bar{X}=2,02$) ve en az bellek destekleyici stratejileri ($\bar{X}=1,84$) ve tekrar etme stratejisini ($\bar{X}=1,54$) kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Aşağıda, Şekil 3’te öğrencilerin dil öğrenme stratejilerini kullanım sıklığını gösteren grafikte veriler görsel olarak sunulmuştur.

Şekil 3: Öğrencilerin Dil Öğrenme Stratejileri Kullanım Grafiği

Öğretim Görevlilerinin Derslerde Dil Öğrenme Stratejilerine Yer Verme Düzeyi

Öğretim görevlilerinin, derslerde dil öğrenme stratejilerinden hangilerinin öğretimine ne düzeyde yer verdiklerini belirlemek için toplam 120 öğretim görevlisine uygulanan Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeğindeki 35 maddenin yüzde, frekans ve aritmetik ortalama değerleri her bir madde ve her bir alt grup için ayrı hesaplanarak Tablo 4' te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretim görevlilerinin Görüşlerine Göre Derslerde Dil Öğrenme Stratejilerine Yer Verme Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ	Hiçbir zaman		Bazen		Sık sık		Her zaman		$\bar{X}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	
<i>Tekrar Etme</i>									
12. Yeni öğrenilen bir sözcüğü doğru telaffuz etmeleri için sözcüğü aslına benzeyinceye kadar tekrar etmelerini sağlarm.	67	55,8	31	25,8	16	13,3	6	5,0	1,67
<i>Toplam</i>									1,67
<i>Örgütlenme stratejileri</i>									
1. İngilizcede yazılı materyalleri anlamlandırmaları için kendi cümleleri ile özetleyerek çalışmalarını sağlarm.	7	5,8	50	41,7	47	39,2	16	13,3	2,60

19.İngilizcede yapıları/kelimeleri anlamlandırmaları için anlamlarına/işlevlerine/ortak özelliklerine göre tablolaştırarak çalışmalarını sağladım.	6	5,0	29	24,2	48	40,0	37	30,8	2,96
<i>Toplam</i>									2,78
<i>Genişletme Str.</i>									
34. İngilizce yeni kelimeleri anlamlı bir şekilde kodlamaları için bildikleri kelimelerden yeni kelimeleri birlikte türeterek öğrenmelerini sağladım.	21	17,5	50	41,7	32	26,7	17	14,2	2,37
<i>Toplam</i>									2,37
<i>Bellek D.- İmaj Oluşturma</i>									
3.Yeni öğrendiğimiz kelimeleri hatırlamaları için kısa bir paragraf/öykü haline getirerek çalışmalarını sağladım.	20	16,7	62	51,7	31	25,8	7	5,8	2,20
6. Ders esnasında yeni kelimeyi öğrenmeleri için söylenişine uygun / ses benzerliği olan Türkçe bir sözcüğü aynı cümle içerisinde kullandım.	64	53,3	33	27,5	18	15,0	5	4,2	1,70
20. Yeni öğrendiğimiz kelimeleri hatırlamaları için kitap/defter sayfası, tahta veya herhangi bir işaret levhası gibi o kelimeyi ilk gördükleri yerleri akıllarına getirmelerini sağladım.	29	24,2	40	33,3	34	28,3	17	14,2	2,32
22. İngilizce de yeni kelimeyi daha kolay hatırlamaları için yazılış ve söyleyiş açısından kendisiyle kafiyeli olan başka sözcüklerle ilişkilendiririm	54	45,0	45	37,5	15	12,5	6	5,0	1,77
26. Öğrendiğimiz kelimeleri/yapıları akıllarında tutmaları için oda, ev gibi çok iyi bildikleri bir çevrenin belli noktalarına kelimeleri sırayla yerleştirerek zihinsel bir harita oluşturmalarını sağladım.	52	43,3	39	32,5	20	16,7	9	7,5	1,88
30. İngilizcede yeni bir kelimeyi öğrenmeleri için söylenişleri birbirine benzeyen iki kelimeyi aynı cümlede kullanarak örnek veririm.	55	45,8	46	38,3	13	10,8	6	5,0	1,75
<i>Toplam.</i>									1,94
<i>Bellek D.-Sözel Sembol O</i>									
15. Yeni kelime veya bilgileri hatırlamaları için örnek olacak kafiyeler oluştururum.	56	46,7	47	39,2	13	10,8	4	3,3	1,70
32. Kelimeleri veya istenen bilgileri hatırlamaları için baş harflerinden anlamlı kısaltmalar oluşturmalarını sağladım.	59	49,2	41	34,2	15	12,5	5	4,2	1,71

İngilizce Hazırlık Okulu Öğretim Görevlilerinin ve Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin...

<i>Toplam.</i>										1,70
<i>Dikkati Sür. Sağ. Duy.Stratejiler</i>										
10. İngilizce sınavlarına girerken dikkatlerini toplamaları için başaracaklarına ilişkin olumlu konuşarak olumlu düşüncelerine model olurum.	3	2,5	16	13,3	51	42,5	50	41,7	3,23	
<i>Toplam</i>										3,23
<i>Uygunluğu Art. Duy</i>										
9. İngilizce öğrenmeye ilgi ve isteklerini artırmak için neden İngilizce öğreniyoruz sorusunu sınıf içerisinde sesli düşünür ve kendi kendilerine bu soruyu sormalarını beklerim.	7	5,8	33	27,5	46	38,3	34	28,3	2,89	
31. İngilizce öğrenmeye isteklerini artırmak ve kendilerine uygun hale getirmeleri için derslerde öğrendiğimiz yeni şeyleri daha önce bildikleri ile bütünleştirmelerini sağlıyorum.	2	1,7	9	7,5	59	49,2	50	41,7	3,30	
<i>Toplam.</i>										3,10
<i>Güveni Artırmayı sağlayan duyuşsal st.</i>										
18. İngilizce öğrenirken, başarıyı tatmaları için kolaydan zora doğru adım adım ilerlemelerini sağlıyorum	1	0,8	19	15,8	48	40,0	52	43,3	3,25	
16. İngilizce öğrenirken kendilerine olan güvenlerini artırmak için tedirgin ve kaygılı oldukları anları rahatlatma tekniklerinden örnekler veririz.	13	10,8	47	39,2	37	30,8	23	19,2	2,58	
35. Kendilerine olan güvenlerini artırmak için yanlış yaparım diye kaygılandıklarında bile İngilizce konuşmaya gayret etmelerine teşvik ederim.	0	0	4	3,3	36	30,0	80	66,7	3,63	
33. Kendi başarılarını izlemeleri için İngilizce öğrenirken okuma seviyesi düşük kitaplardan başlayarak ileri seviyeye doğru adım adım ilerlemelerini öneririm.	3	2,5	13	10,8	41	34,2	63	52,5	3,36	
<i>Toplam</i>										3,21
<i>Doyum Art. Duy.Stratejiler</i>										
4. İngilizce öğrenirken zevk almaları için hoşlandıkları etkinlikleri yapmalarına fırsatlar yaratmaya çalışırım.	6	5,0	59	49,2	35	29,2	20	16,7	2,57	

11. İngilizce öğrenirken zevk almaları için yabancı arkadaşlar edinmelerine ve iletişim kurmalarına olanak sağladım.	7	5,8	26	21,7	57	47,5	30	25,0	2,91
Toplam.									2,74
<i>Yürütücü Biliş Str.</i>									
2. İngilizceyi en etkili şekilde nasıl öğreneceklerini planlamalarına yol gösteririm.	0	0	15	12,5	58	48,3	47	39,2	3,26
5. Bir konuyu/ kelimeyi öğrenirken kendi öğrenmelerini izlemeleri için hangi öğrenme stratejilerinin etkili olacağını sınıf içinde sesli düşünerek model olurum.	11	9,2	46	38,3	36	30,0	27	22,5	2,65
7. Bir konuyu öğrenirken onu iyi anlayıp anlamadıklarını kontrol etmeleri için çeşitli yollarla kendilerini sınamalarına fırsat veririm.	2	1,7	25	20,8	71	59,2	22	18,3	2,94
13. İngilizce öğrenirken kendi öğrenmelerini değerlendirmeleri için kullandıkları öğrenme stratejilerinin işe yarayıp yaramadığını sınıf içinde birlikte tartışırız.	19	15,8	55	45,8	38	31,7	8	6,7	2,29
23. Kendi öğrenmelerini değerlendirmeleri için öğrenciler başarısız olduklarında nedenlerini araştırmaya teşvik ederim.	1	8	35	29,2	52	43,3	32	26,7	2,95
25. İngilizce de kendi öğrenmelerini planlamaları için hangi konuları kolaylıkla öğrendiklerini, hangilerinde zorlandıklarını takip etmelerini isterim.	10	8,3	36	30,0	46	38,3	28	23,3	2,76
29. İngilizce öğrenirken kendilerini değerlendirmeleri için öğrenme sırasında yaptıkları hataları birlikte belirleriz.	3	2,5	37	30,8	48	40,0	32	26,7	2,90
14. İngilizce derslerinden sonra öğrenmelerini kolaylaştırmak için derste işlenen konuları düzenli olarak tekrar etmelerini isterim	4	3,3	12	10,0	43	35,8	61	50,8	3,34
21. Yeni öğrendiklerini anlamlandırmaları için daha önce öğrendikleri ile ilişkilendirerek öğrenmelerini sağladım.	1	,8	6	5,0	56	46,7	57	47,5	3,40
28. Bir metni veya konuyu öğretirken daha anlamlı hale getirmek için konuyu alt başlıklara ayırarak öğrenmelerini sağladım	3	2,5	30	25,0	54	45,0	33	27,5	2,97

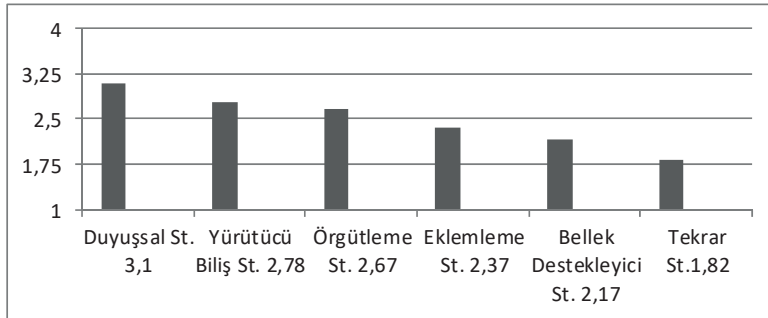
17. Yeni öğrendiğimiz kelimeleri ve yapıları anlamlı hale getirmeleri için gruplandırarak çalışmalarını sağladım.	3	2,5	33	27,5	56	46,7	28	23,3	2,90
27. Okuma/dinleme parçalarını anlamak için metindeki olaylar/kavramlar/kahramanlar arasındaki ilişkileri şematize etmelerini sağladım	12	10,0	43	35,8	45	37,5	20	16,7	2,60
8. Derslerde öğrenilenleri daha kolay hatırlamalarına yardımcı olmak için formül şeklinde ifade ederek öğrenmelerini sağladım(örn: Sbj+ Ving..)	12	10,0	38	31,7	43	35,8	27	22,5	2,70
24. Bir konuyu öğrenirken işe yarayan öğrenme stratejilerini yeni durumlara transfer etmelerini sağladım.	10	8,3	46	38,3	41	34,2	23	19,2	2,64
<i>Yürütücü Biliş Str. Toplam</i>									2,67
2.Boyut/Bilişsel St. Toplam									2,09
1.Boyut/ Y.Biliş St. Toplam									2,87
Genel Aritmetik Ortalama									2,64

1,00- 1,75= Hiçbir Zaman 1,76- 2,51= Bazen 2,52- 3,27= Sık Sık 3,28- 4,00= Her Zaman

Tablo 4 incelendiğinde, öğretim görevlilerinin, ölçeğin bütün maddelerine verdikleri cevapların ortalamalarına göre öğrenme stratejilerine derslerde “bazen” yer verdiklerini belirttikleri görülmektedir ($\bar{X}=2,64$).

Öğretim görevlilerine göre, ölçeğin yürütücü biliş boyutundaki stratejileri derslerde “sık sık” ($\bar{X}=2,87$), ölçeğin bilişsel boyutundaki stratejileri ise “bazen” ($\bar{X}=2,09$) yer verdikleri görülmektedir. Ölçeğin alt gruplarına göre bakıldığında, bilişsel stratejilerden, öğretim görevlilerinin, örgütlenme stratejilerini derslerde “sık sık” ($\bar{X}=1,67$), bellek destekleyici sözel semboller oluşturma stratejilerini derslerde “hiçbir zaman” yer vermedikleri görülmektedir ($\bar{X}=1,70$). Öğretim görevlilerinin, yürütücü biliş stratejilerine verdikleri cevaplar incelendiğinde genel olarak bu stratejilere derslerde “bazen” yer verdiklerini belirtmişlerdir ($\bar{X}=2,67$). Öğretim görevlilerinin, derslerde en sık duyuşsal ($\bar{X}= 3,10$), bunu takiben, örgütlenme ($\bar{X}=2,78$), yürütücü biliş ($\bar{X}= 2,67$), ekleme/genişletme ($\bar{X}=2,37$), bellek destekleyici ($\bar{X}=2,17$) ve tekrar stratejileri ($\bar{X} = 1,82$) gelmektedir.

Aşağıda Şekil 4’te öğretim görevlilerine göre derslerde ne derecede dil öğrenme stratejilerine yer verdikleri görsel olarak sunulmuştur.

Şekil 4. Öğretim Görevlilerine Göre Derslerde Dil Öğrenme Stratejilerine Yer Verilme Grafiği

Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin Kullanma Düzeyi ve Öğretim Görevlilerinin Derslerde Öğretme Düzeyi Arasındaki İlişkiler

Öğrencilerin dil öğrenme stratejilerini kullanma düzeyine ilişkin görüşleri ile öğretimin görevlilerinin derslerde dil öğrenme stratejilerinin ne düzeyde yer verildiğine ilişkin görüşleri arasında ilişki olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, dil öğrenme stratejileri ölçeğine ait 35 madde için Ki-kare analizi yapılmıştır. Ki-kare analizinin sonuçları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin Kullanma Düzeyi ve Öğretim Görevlilerinin Derslerde Öğretme Düzeyi Arasındaki İlişki

Madde NO	Hiçbirzaman %	f	Bazen %	f	Sık sık %	f	Herzaman %	f	sd	X ²	p	
12	Öğrenci	62.2	478	24.8	191	9.6	74	3.4	26	3	2.886	p>.05
	Öğretim görevlisi	55.8	67	25.8	31	13.3	16	5.0	6			
1	Öğrenci	38.5	296	41.6	320	15.1	116	4.8	37	3	77.960	p>.05
	Öğretim görevlisi	5.8	7	41.7	50	39.2	47	13.3	16			
19	Öğrenci	17.3	133	34.1	262	29.6	228	19.0	146	3	23.807	p>.05
	Öğretim görevlisi	5.0	6	24.2	29	40.0	48	30.8	37			
34	Öğrenci	35.8	275	35.4	272	19.4	149	9.5	73	3	16.482	p>.05
	Öğretim görevlisi	17.5	21	41.7	50	26.7	32	14.2	17			
3	Öğrenci	58.3	448	31.2	240	8.1	62	2.5	19	3	82.245	p>.05
	Öğretim görevlisi	16.7	20	51.7	62	25.8	31	5.8	7			

İngilizce Hazırlık Okulu Öğretim Görevlilerinin ve Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin...

6	Öğrenci	49.5	381	28.1	216	14.8	114	7.5	58	3	1.982	p<.05
	Öğretim görevlisi	53.3	64	27.5	33	15.0	18	4.2	5			
20	Öğrenci	12.6	97	24.6	189	35.1	270	27.7	213	3	21.605	p>.05
	Öğretim görevlisi	24.2	29	33.3	40	28.3	34	14.2	17			
22	Öğrenci	45.3	384	31.7	244	14.8	114	8.2	63	3	2.814	p<.05
	Öğretim görevlisi	45.0	54	37.5	45	12.5	15	5.0	6			
26	Öğrenci	40.3	310	30.0	231	20.5	158	9.1	70	3	1.520	p<.05
	Öğretim görevlisi	43.3	52	32.5	39	16.7	20	7.5	9			
30	Öğrenci	47.9	368	31.2	240	15.9	122	4.9	38	3	3.614	p<.05
	Öğretim görevlisi	45.8	55	38.3	46	10.8	13	5.0	6			
15	Öğrenci	48.5	373	31.9	245	14.3	110	5.3	41	3	3.483	p<.05
	Öğretim görevlisi	46.7	56	39.2	47	10.8	13	3.3	4			
32	Öğrenci	40.8	314	33.0	254	18.3	141	7.8	60	3	5.650	p<.05
	Öğretim görevlisi	49.2	59	34.2	41	12.5	15	4.2	5			
10	Öğrenci	21.5	165	33.3	256	25.4	195	19.9	153	3	65.819	p>.05
	Öğretim görevlisi	2.5	3	13.3	16	42.5	51	41.7	50			
9	Öğrenci	7.7	59	28.0	215	36.7	282	27.7	213	3	1.085	p<.05
	Öğretim görevlisi	5.1	6	28.0	33	39.0	46	28.0	33			
31	Öğrenci	11.3	87	33.4	257	39.4	303	15.9	122	3	71.197	p>.05
	Öğretim görevlisi	1.7	2	7.6	9	48.3	57	42.2	50			
18	Öğrenci	10.4	80	25.7	198	38.8	298	25.1	193	3	27.180	p>.05
	Öğretim görevlisi	.8	1	15.8	19	40	48	43.3	52			
16	Öğrenci	23.7	182	45.9	353	20.9	161	9.5	73	3	22.402	p>.05
	Öğretim görevlisi	10.8	13	39.2	47	30.8	37	19.2	23			
35	Öğrenci	16.3	125	39.8	306	26.5	204	17.4	134	3	164.095	p>.05
	Öğretim görevlisi	0	0	3.3	4	30.0	36	66.7	80			
33	Öğrenci	11.2	86	27.4	211	35.9	276	25.5	196	3	45.261	p>.05
	Öğretim görevlisi	2.5	3	10.8	13	34.2	41	52.5	63			
4	Öğrenci	6.8	52	28.2	217	36.3	279	28.7	221	3	22.234	p>.05
	Öğretim görevlisi	5.0	6	49.2	59	29.2	35	16.7	20			

11	Öğrenci	9.6	74	32.4	249	33.6	258	24.4	188	3	11.201	p>.05
	Öğretim görevlisi	5.8	7	21.7	26	47.5	57	25.0	30			
2	Öğrenci	12.0	92	45.9	353	29.4	226	12.7	98	3	98.430	p>.05
	Öğretim görevlisi	0	0	12.5	15	48.3	58	39.2	47			
5	Öğrenci	16.5	127	43.6	335	27.8	214	12.1	93	3	12.775	p>.05
	Öğretim görevlisi	9.2	11	38.3	46	30	36	22.5	27			
7	Öğrenci	10.7	82	46.6	358	32.8	252	10.0	77	3	51.191	p>.05
	Öğretim görevlisi	1.7	2	20.8	25	59.2	71	18.3	22			
13	Öğrenci	22.9	176	48.9	376	22.6	174	5.6	43	3	6.321	p<.05
	Öğretim görevlisi	15.8	19	45.8	55	31.7	38	6.7	8			
23	Öğrenci	12.5	96	36.9	284	35.2	271	15.3	118	3	24.414	p>.05
	Öğretim görevlisi	.8	1	29.2	35	43.3	52	26.7	32			
25	Öğrenci	10.8	83	32.5	250	42.1	324	14.6	112	3	6.232	p<0.5
	Öğretim görevlisi	8.3	10	30.0	36	38.3	46	23.3	28			
29	Öğrenci	12.9	99	37.1	285	37.7	290	12.4	95	3	25.876	p>.05
	Öğretim görevlisi	2.5	3	30.8	37	40.0	48	26.7	32			
14	Öğrenci	17.4	134	50.5	388	23.9	184	8.2	63	3	192.111	p>.05
	Öğretim görevlisi	3.3	4	10.0	12	35.8	43	50.8	61			
21	Öğrenci	6.5	50	19.0	146	38.4	295	36.2	278	3	23.051	p>.05
	Öğretim görevlisi	.8	1	5.0	6	46.7	56	47.5	57			
28	Öğrenci	13.8	106	30.4	234	36.0	277	19.8	152	3	17.042	p>.05
	Öğretim görevlisi	2.5	3	25.0	30	45.0	54	27.5	33			
17	Öğrenci	18.1	139	35.6	274	30.2	232	16.1	124	3	29.628	p>.05
	Öğretim görevlisi	2.5	3	27.5	33	46.7	56	23.3	28			
27	Öğrenci	28.0	215	38.9	299	23.7	182	9.5	73	3	26.246	p>.05
	Öğretim görevlisi	10.0	12	35.8	43	37.5	45	16.7	20			
8	Öğrenci	9.1	70	24.4	188	31.5	242	34.9	269	3	7.763	P<.05
	Öğretim görevlisi	10.0	12	31.7	38	35.8	43	22.5	27			
24	Öğrenci	10.0	77	35.5	273	33.6	258	20.9	161	3	0.700	p>.05
	Öğretim görevlisi	8.3	12	38.3	38	34.2	43	19.2	27			

*Serbestlik derecesi 3, p değeri .05 üzerinden X^2 tablo değeri 7.815 olarak alınmıştır.

Tablo 5 incelendiğinde, 35 maddenin 25'inde öğrencilerin dil öğrenme stratejileri kullanma düzeyi ve öğretim görevlilerinin derslerde dil öğrenme stratejilerini öğretme düzeyi arasında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Dil öğrenme stratejilerinden bilişsel stratejiler olan örgütlenme stratejileri (madde 19, 1), eklemleme stratejileri (madde 34); yürütücü biliş (madde 2,5,7,13,23,25,29,14,21,28,17,27,8,24) ve duyuşsal stratejilerin (madde 10,9,31,18,16,35,33,4,11) tamamında öğrencilerin kullanma düzeyleri ile öğretim görevlilerinin derslerde yer verme düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Örneğin, bilişsel stratejilerden, örgütlenme stratejilerine öğretim görevlileri derslerde “bazen” yer verdiklerini belirtirlerken, öğrenciler de “bazen” kullandıklarını belirtmişlerdir. Eklemleme stratejisini de öğretim görevlilerinin çoğu derslerde “bazen” yer verdiklerini belirtirlerken öğrencilerin de büyük bir kısmı “bazen” kullandıklarını belirtmişlerdir.

Ölçeğin yürütücü biliş stratejileri boyutunda dikkati sürdürmeyi sağlayan duyuşsal stratejileri öğretim görevlileri, derslerde “sık sık” yer verdiklerini belirtirlerken öğrenciler de “bazen” kullandıklarını belirtmişlerdir. Uygunluğu artırmaya yarayan stratejileri ise öğretim görevlileri derslerde “sık sık” yer verdiklerini belirtirlerken, öğrenciler de “sık sık” kullandıklarını belirtmişlerdir. Örnek olarak, (9) “İngilizce öğrenmenin gerekliliğini düşünerek öğrenmeye istekliliği artırma” olan uygunluğu artırma duyuşsal stratejisini öğretim görevlileri derslerde “sık sık” yer verdiklerini belirtirlerken öğrenciler de “sık sık” kullandıklarını belirtmişlerdir. [x2(3)=1,085, p<.05] Güveni artırmaya yarayan stratejileri öğrenciler derslerde “sık sık” kullandıklarını belirtirlerken öğretim görevlileri de derslerde “sık sık” yer verdiklerini belirtmişlerdir. Benzer şekilde doyum artırmaya yarayan stratejileri öğrenciler sık sık kullandıkları, öğretim görevlileri de “sık sık” yer verdiklerini belirtmişlerdir.

Yürütücü biliş stratejileri incelendiğinde, genel olarak bu stratejileri öğretim görevlileri derslerde “sık sık” yer verdiklerini belirtirlerken öğrencilerde “bazen” kullandıklarını belirtmişlerdir. Ölçeğin özellikle bilişsel stratejileri boyutundaki bellek destekleyici stratejilerde anlamlı istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemesine rağmen, öğretim görevlilerinin derslerde hiçbir zaman yer vermediklerini belirttikleri stratejileri öğrencilerde hiçbir zaman kullanmadıklarını belirttikleri görülmüştür. Örneğin, (12) “Yeni öğrenilen bir sözcüğü doğru telaffuz etmek için sözcüğü aslına benzeyinceye kadar tekrar etme” bilişsel stratejisini öğretim görevlileri “hiçbir zaman” yer vermediklerini belirtirlerken öğrenciler de “hiç bir zaman” kullanmadıklarını belirtmişlerdir [x2(3)=2,886, p>0.5].

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın sonuçlarından edilen bulgulara göre, öğrenciler dil öğrenirken en çok duyuşsal stratejileri kullanmaktadırlar. Duyuşsal stratejileri takiben, öğrencilerin en çok ikinci sırada kullandıkları stratejilerin yürütücü biliş stratejileri olduğu görülmüştür (Tablo 3, Şekil 2). Bu durumda, öğrencilerin, ölçeğin birinci boyutu olan yürü-

tücü biliş stratejileri kısmındaki stratejileri, bilişsel stratejilere göre daha iyi düzeyde kullandıkları ve öğrencilerin dil öğrenme konusunda kendi düşünme ve öğrenme yollarının farkında oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin en az kullandıkları stratejiler ise, bellek destekleyici ve tekrar etme stratejileri olduğu görülmüştür. Bellek destekleyici stratejilerinin öğrenciler tarafından dil öğrenme konusunda en az yer verilen ve en az kullanılan stratejiler olduğu görülmüştür (Tablo 3, Şekil 2). Öğretim görevlileri ise derslerde en az yer verdikleri strateji grubunu, öğrenci grubunun da sonuçlarında paralellik gösterdiği gibi bellek destekleyici ve tekrar stratejileri olarak belirtmiştir (Tablo 4, Şekil 3). Bu durumda derslerde hem öğrenciler tarafından hem öğretim elemanları tarafından bellek destekleyici ve tekrar stratejilerine yer verilmediği belirlenmiştir. Her iki gruptan elde edilen bulgular örtüşmektedir. Öğretim görevlilerinin derslerde en çok yer verdikleri strateji grubunu sırasıyla duyuşsal, örgütleme, yürütücü biliş ve genişletme stratejileri olduğu görülmüştür (Tablo 4, Şekil 3).

Yukarıda özetlenen bu sonuçların alan yazındaki benzer çalışma sonuçlarını da desteklediği görülmektedir. O'Malley ve diğerleri, yapılan araştırmaların, sınıflarda bellek destekleyici stratejilerin öğretime çok az yer verildiğini gösterdiğini vurgulamıştır (Senemoğlu, 2010). Bekleyen (2005), Şen (2009), Karahan(2006), Algan (2006), Hong-Nam ve Leavell'ın (2006) dil öğrenme stratejileri üzerine yaptıkları çalışma sonuçlarında da öğrencilerin en az kullandıkları stratejilerin hafıza/ bellek destekleyici stratejiler oldukları görülmüştür. Higbee (1977), bellek destekleyici imaj oluşturma stratejilerinin, bilginin geri çağırılmasında bilişsel etkilerinin olmasının yanında öğrenmeyi daha eğlenceli ve zevkli hale getirme olanakları sunduğunu ifade eder. Ancak bu yöntemde, örneğin imgelerin öğrenilecek kelime ile bazen çok anlamlı olmaması gibi anlamsal sürecin ihmal edilmesinin bu yöntemlerin çok tercih edilememesi arasında olabileceğini belirtir. Buna ek olarak Presley ve Harris (2006) öğrencilerin öğrenme stratejilerini etkili bir şekilde kullanamamalarının temelinde bilgi yetersizliği bulunduğunu vurgulamışlardır. Benzer şekilde öğrencilerin tekrar etme stratejilerini de hiçbir zaman kullanmadıkları görülmektedir. Fakat alan yazında kelime öğreniminde tekrar stratejisinin oldukça etkili olduğuna dair sonuçlar bulunmaktadır. Schmitt'in (2000) özellikle sözcükler konusunda yapılan pratik miktarıyla öğrenilen miktar arasında doğru orantılı artışlar görülen çalışmasına göre, kısa süreli ve çok sayıda yapılan tekrarların uzun aralıklı ve daha az sıklıkta yapılan tekrarlardan daha iyi sonuçlar verdiğini belirtmiştir. Dil öğrenme stratejilerinden bellek destekleyici stratejilerin en az yer verilen stratejiler olması ve aynı zamanda öğrencilerin de en az kullandıkları stratejiler olması öğretim görevlisi ve öğrencilerin bu stratejilerin etkililiğine inanmadıkları veya farkında olmadıklarından dolayı olduğu düşünülebilir. Çünkü Vieira'ya göre (2003), eğitimcilerin strateji öğretiminde ve tercihlerinde öğretim programları, öğretme yöntemleri, mevcut öğretme yollarını değiştirmeye karşı olmaları, strateji öğretiminin etkililiğine inançları ve stratejiler konusunda bilgi sahibi olmama-

ları gibi birçok farklı etken öğretmenleri etkilemektedir. Şen (2009) çalışmasında öğretim görevlilerinin farkında oldukları ve etkililiğine inandıkları stratejileri belirleye çalışmış ve bellek destekleyici stratejilerden haberdar olmadıkları ve zaten etkililiğine de inanmadıklarını ortaya koymuştur. Özer ise (2002) öğretmenler üzerinde yaptığı bir çalışmada, öğretmenlerin çoğun öğrenme stratejilerinin öğrencilere öğretmenin yararlı ve gerekli olduğunu, ancak kendilerinin bu konuda yeterli olmadıklarını ve öğrenme stratejilerinin öğretimi ile ilgili hizmet içi eğitime gereksinim duyduklarını belirtmiştir. Bu durumda öğretim görevlilerinin özellikle bilişsel stratejilerden bellek destekleyici stratejilere hiç yer vermediklerini belirtmeleri bu gibi sebeplerle ilgili olduğu düşünülebilir.

Duyuşsal stratejilere ilişkin bulgular incelendiğinde, öğrencilerin uygunluğu artırmaya yarayan, güveni artırmayı sağlayan, doyum artırmayı sağlayan ve dikkati sürdürmeyi sağlayan duyuşsal stratejilerin hepsini “sık sık” kullandıklarını görülmüştür (Tablo 3, Şekil 2). Bu durumda, öğrencilerin dil öğrenirken kendilerini en üstü düzeyde öğrenmeye ulaştırarak güdülenmeyi sağlayabilmeleri için gerekli olan güdüsel ve duygusal engelleri kaldırmaya yarayan duyuşsal stratejilerden sık sık yardım aldıklarını söyleyebiliriz. Benzer şekilde, Şen (2009) ve Karahan (2006) çalışmalarında da öğrencilerin en çok duyuşsal stratejileri kullandıkları görülmüştür. Bunlara ek olarak, öğretim görevlileri derslerde en sık duyuşsal stratejilere yer verdiklerini belirtmişlerdir (Tablo 4). Öztürk'ün (1995) çalışmasında da benzer şekilde, öğrenciler öğretmenlerinin derslerde duyuşsal ve yineleme stratejilerini sık vurguladıklarını, diğer stratejileri de çok az vurguladıklarını belirtmişlerdir. Bu çalışmadan elde edilen duyuşsal stratejilerle ilgili bulgulara göre, öğretim görevlilerinin öğrencilerin dil öğrenme konusunda güven eksikliği yaşadıklarını düşündükleri ve dil öğrenmede güdülenme düzeyini artırıcı stratejilerin rehberlik edilmesine önem verdikleri söylenebilir.

Yürütücü biliş stratejilerinin ise öğrenciler tarafından “bazen” kullanıldıkları belirtilmiştir (Tablo 3). Özellikle yürütücü biliş stratejileri içerisinde biliş hakkındaki bilgiyi içeren stratejilerin “sık sık” kullanıldığının belirtilmesi, öğrencilerin bilgiyi öğrenirken hangi öğrenme stratejilerini kullanmayı seçebildiklerini ve çeşitli durumlarda belirli stratejileri tercih edebildiklerini göstermektedir. Deneme (2008) “Türk Öğrencilerin Dil Öğrenme Stratejileri Tercihli” çalışmasının sonuçlarında öğrencilerin yürütücü biliş stratejileri kullanım düzeyinin bilişsel stratejilere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Gürata (2008) öğrencilerin dilbilgisi öğrenirken kullandıkları stratejileri araştırdığı çalışmasında ise öğrencilerin en çok bilişsel en az yürütücü biliş stratejilerini kullandıklarını ortaya koymuştur. Bu bulgu, çalışmanın bulguları ile örtüşmemekle birlikte, çalışmada öğrenme stratejilerinin sadece dilbilgisi alanı üzerine uygulanmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Buna ek olarak, öğretim görevlileri de duyuşsal stratejilerden sonra derslerde en sık yer verdikleri stratejilerin, yürütücü biliş stratejileri ($\bar{X} = 2,67$) olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir (Tablo 4). Ölçeğin yürütücü biliş stratejileri öğretiminin biliş-

sel stratejilere göre daha iyi düzeyde yer verilmesi öğrencilerin İngilizce öğrenirken kendi öğrenmelerini kontrol etme, yönetme, değerlendirme gibi becerilerinin farkında olmalarının sağlanmaya çalışılması adına olumlu bir durumdur. Abdelhafez (2006) yürüttüğü deneysel çalışmasında sistematik ve doğrudan yürütücü biliş stratejileri öğretiminin İngilizce derslerinde özellikle okuma ve dinleme becerilerinde artışı sağladığını ortaya koymuştur. Öğrencilere hangi stratejileri neden, nasıl ve ne zaman kullanmalarını içeren eğitimleri sonucunda deney grubunun başarıları kontrol grubuna göre daha yüksek oranda olduğu görülmektedir. Bunun yanında, Bedir ve Dursun (2019), çalışmalarında üstbilişsel okuma stratejileri öğretiminin, lise dokuzuncu sınıf düzeyinde öğrencilerin okuma stratejileri üstbilişsel farkındalıkları üzerinde olumlu etkisinin olduğu tespit etmişlerdir.

Biliş hakkındaki bilgi, bireyin kendi düşünme ve öğrenme süreçleri hakkındaki bilgisini ve anlayışını kapsadığı gibi, belirli öğrenme durumlarında kullanılmak üzere çeşitli öğrenme stratejileri hakkındaki bilgisini de kapsar (Senemoğlu, 2010). Öğrencilerin İngilizce öğrenirken bilgiyi anlamak ve hatırlama için bu tür stratejileri kullanmalarının ve öğretmenlerin bu stratejilere derslerde yer vermelerinin dil öğrenme ve öğretme süreci için olumlu bir sonuç olduğu söylenebilir.

Dil öğrenme stratejileri kullanma düzeyleri ile öğretim görevlilerinin derslerde yer verme düzeyi arasında 35 maddenin 25'inde anlamlı ilişki olduğu elde edilmiştir. Yapılan ki-kare analizi sonucunda, örgütlenme stratejilerinde, eklemleme stratejilerinin tamamında, yürütücü biliş ve duyuşsal stratejilerin tamamında öğrencilerin kullanma düzeyleri ile öğretim görevlilerinin görüşlerine göre derslerde öğretime yer verme düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Ölçeğin bilişsel stratejileri boyutunda yer alan bellek destekleyici stratejileri öğretim görevlilerinin derslerde hiç yer vermediği, öğrencilerinde hiçbir zaman kullanmadıkları görülmektedir. Duyuşsal stratejileri ise öğretim görevlileri derslerde “sık sık” yer verdiklerini belirtirlerken öğrenciler de “bazen” kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu durumda öğretim görevlilerinin derslerde “sık sık” yer verdikleri stratejilerin öğrenciler tarafından kullanıldığı görülmüştür. Sonuç olarak öğretim görevlilerinin stratejilere yer verme düzeyleri ile öğrencilerin bu stratejileri kullanma düzeyleri arasında ilişki bulunmaktadır, diğer bir deyişle strateji öğretiminin öğrencilerin kullanma sıklıklarında etkili olduğu sonucuna varılmıştır. O'Malley ve Chamot (1990) strateji eğitimi sonucundaki öğrenci başarısının öğretmenin stratejilerin etkililiğine inancı, ilgisi, strateji eğitim yolları, öğrencileri de stratejilerin etkililiği yönünde ki güdülemeleri, eğitimin süresi, programlarda ne düzeyde yer aldığı ve öğretmenlerin ne derece yeterli olduğu gibi birçok nedene bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Sonuç olarak, stratejileri öğrencilerin kullanma düzeyleri ile öğretim görevlilerinin derslerde yer verme düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunduğundan dolayı, derslerde strateji öğretimin önemi ortaya çıkmaktadır. Gerek model olma yoluyla, gerek karşılıklı öğretim yoluyla derslerde yer verilen öğrenme stratejileri, öğrencilerin bu stratejilerinin farkında olma-

larını ve kullanmalarını sağlamalıdır. Bunun yanında sadece öğrencilerin değil, strateji eğitiminde öğretmenlerin de eğitimi oldukça önemlidir. Chamot ve O'Malley (1987) bahsettiği üzere sadece öğrenciler değil, öğretmenlerin de stratejilerinin öğrenme üzerindeki yararlarının farkında olmaları sağlanmalıdır ki öğretmenler sınıf ortamında bunları etkili bir şekilde rehberlik edebilsinler. Öğretmenlerin strateji eğitimi hakkında sadece bilgilendirilmeleri ile kalmayıp uygulama için becerilerinin de geliştirilmesi gerekmektedir. 1988'de Chamot ve O'Malley'in öğretmenlerle yürütmüş oldukları bir çalışmada öğretmenlerin çoğunun stratejileri derslerde yeterli derecede kullanmama sebeplerinin yetersiz motivasyon ve strateji eğitimi konusunda beceri eksikliği olduğunu ve öğrencilerinde bundan etkilendiklerini ortaya çıkarmışlardır. Bu çalışma da elde edilen bu bulgu da öğretmenlerin derslerde stratejilere yer verme ile öğrencilerin kullanma düzeylerinin ilişkili olması bakımından ilgilidir. Bu durumda öğrencilerin strateji kullanma düzeylerinin öğretim düzeyleri ile yakından ilişkili olduğu söylenebilir.

Öneriler

1- Araştırmanın bulgularına göre öğrenciler, derslerde bilişsel süreçlerde ele alınan belleğe yerleştirme, geri getirme gibi bilişsel stratejilerden bellek destekleyici ipuçlarını neredeyse hiç kullanmadıkları, öğretim görevlilerinin de derslerde en az düzeyde yer verdikleri stratejiler oldukları göz önünde bulundurulduğunda, özellikle dil öğrenmede kelime bilgisini artırmada yardımcı olan ve bilginin kalıcılığı ve hatırlanmasında önemli yeri bulunan bellek destekleyici stratejilerin öğretimine daha çok yer verilmelidir.

2- Öğrencilerin dil öğrenme stratejilerini genel olarak yeterli düzeyde kullanmadıkları göz önünde bulundurulduğunda, öğrencileri strateji kullanımına teşvik edecek, destekleyecek etkinliklere yer verilmeli, strateji kullanımının dil öğrenmedeki önemi hakkında bilgilendirici çalışmalar yapılabilir.

3- Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kendi öğrenmelerinde kullanabilmeleri için, öğrenme stratejilerinin neler olduğu, nerede, nasıl, hangi durumda ve neden kullanmaları gerektiği konusunda da bilgilendirmeye zaman ayrılmalıdır. Dil dersleri içerisinde öğrencilere daha kolay ve etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesi için bireysel olarak yapabilecekleri şeyler konusunda bilgi verilmeli, daha sonra da uygulamalı olarak öğretilen bu stratejileri kullanmaları için fırsat tanınmalı, aynı zamanda derslerde model olunmalıdır.

4- Öğretim Görevlilerinin derslerde dil öğrenme stratejilerine yer verme düzeylerinin öğrencilerin kullanma düzeyleri ile ilişkili olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğrenme stratejileri ve öğretimine yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenerek, öğretmenlerin bu konularda yeterli hale getirilmelidir.

5- Öğrenme stratejilerinin öğretimine ilişkin daha uzun bir zaman dilimi içerisinde deneysel çalışmalara ağırlık verilebilir.

6- Öğrenme stratejileri eğitiminde önemli rolleri olan öğretmenlerin ve eğitimcilerin öğrenme stratejilerinin etkiliği üzerine görüşlerini almaya yönelik görüşmeleri de içeren detaylı betimsel çalışmalar yapılabilir çünkü öğretmenlerin strateji eğitimine yönelik görüşleri önemlidir.

7-Öncelikle bu çalışma, Hacettepe ve Ankara üniversitesi hazırlık sınıfı öğrencileri ve öğretim görevlileri ile yapıldığı için farklı düzeylerde dil öğrenen öğrenciler ve farklı düzeylerde öğretmenlik yapan öğretmenler ile çalışılabilir. Bunlara ek olarak, öğrenme stratejileri eğitiminde hangi yöntem ve tekniklerle daha iyi geliştirilebileceğine yönelik ve ya öğrenme stratejilerinin derslerde başarıya olan etkisi üzerine deneysel çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- ABDELHAFEZ, Ahmad M. M (2006). The Effect of a Suggested Training Program in Some Metacognitive Language Learning Strategies on Developing Listening and Reading Comprehension of University Efl Students, University of Exeter, School of Education (Unpublished Thesis of doctorate), UK.
- ALGAN, Nil (2006). University Preparatory Class Students' Use of Language Learning Strategies and The Perceptions of Their Instructors on Their Use. Marmara University, School of Education (Unpublished Master Thesis), İstanbul.
- ARENDS, I. Richard (1998). Learning to Teach. McGraw-Hill Companies, Boston.
- ARNOLD, Jane (1999). Visualization: Language Learning with The Mind's Eye (J. Arnold ed.), Affect in Language Learning. Cambridge University Press, Cambridge.
- BALCI, Özgül ve DURAK ÜÇÜTEN, Selma (2017). "Üniversite Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Kullandıkları Dil Öğrenme Stratejileri" *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 3(2), ss. 41-54.
- BAYSAL AKKAŞ, Emine ve OCAK, Gürbüz (2020). "Dil öğrenme stratejilerinin kullanılmasını etkileyen faktörler" *NEÜ Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), ss. 91-103.
- BEDİR, B. Sevgi, DURSUN, Fevzi (2019). "Üstbilişsel Okuma Stratejileri Öğretiminin Öğrencilerin Üstbilişsel Farkındalığı, İngilizce Okuma Başarısı ve Öz Yeterliklerine Etkisi" *Millî Eğitim Dergisi*, 48 (222), ss.185-211.
- BEKLEYEN, Nilüfer (2005). "Öğretmen Adayları Tarafından Kullanılan Dil Öğrenme Stratejileri", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2(14), ss.113-122.
- CHAMOT, Anna Uhl (2001). Learner Contributions to Language. Longman, England.
- CHAMOT, Anna Uhl ve KUPPER, Lisa (1989). "Learning Strategies in Foreign Language Instruction", *Foreign Language Annuals*, 22, pp.13-24.
- CHAMOT, Anna Uhl (2005). "Language Learning Strategy Instruction: Current Issues and Research", *Annual Review of Applied Linguistics*, 25, pp.112-130.

İngilizce Hazırlık Okulu Öğretim Görevlilerinin ve Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin...

- COHEN, Arnold (1998). *Strategies in Learning and Using a Second Language*, Longman, New-york.
- DENEME, Selma (2008). "Language Learning Strategy Preferences of Turkish Students" **Journal of Language and Linguistic Studies**, 4(2).
- GAGNE, M. Robert, BRIGGS, Leslie. J. ve WAGER, W. Walter (1988). *Principles of Instructional Design*, Holt, Rinehart and Winston, Inc., Newyork.
- GAGNE, M. Robert (1988). *Principles of Instructional Design*, Halt-Rinehart, Chicago.
- GÜRATA, Ali (2008). *The Grammar Learning Strategies Employed by Turkish University Preparatory School Efl Students*. Bilkent University, Graduate School of Education, (Unpublished Master's Thesis), Ankara.
- HIGBEE, K. Mathew (1977). *Your memory; How it works and how to improve it?* New Jersey: Prentice-Hall.
- HONG-NAM, Kyungsim, LEAVELL, Alexandra (2007). "A Comparative Study of Language Learning Strategy Use in an Efl Context: Monolingual Korean And Bilingual Korean-Chinese University Students", **Asia Pacific Education Review**, 8 (1), ss. 71-78.
- KARAHAN, Volkan (2006). *Devlet İlköğretim Okulu Birinci Kademe Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Öğrenirken Kullandıkları Öğrenme Stratejileri*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul.
- KARASAR, Niyazi (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, İstanbul.
- KLINE, B. Rex (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. The Guilford Press, New York.
- MARUYAMA, M. Geoffrey (1998). *Basics of Structural Equation Modeling*, CA: Sage, Thousand Oaks.
- NORMAN, Donald (1980). "Twelve Issues for Cognitive Science", **Cognitive Science**, 4 (1) pp.1-32.
- NUNAN, David (1996). "Learner Strategy Training in The Classroom: An Action Research Study", **TESOL Journal**, 6(1), pp.35-41.
- O'MALLEY, J. Michael, CHAMOT, Anna Uhl, MANZARES, Stewner, RUSSO, P. Rocco, KUPPER, J. Lisa (1985). "Learning Strategies Applications with Students of English As A Second Language" **TESOL Quarterly**, 19(3), pp. 557-84.
- O'MALLEY, J. Michael, CHAMOT, Anna Uhl, (1990). *Learning Strategies in Second Language Acquisition*, Cambridge University Press, Cambridge, UK.
- O'MALLEY, J. Michael, CHAMOT, Anna Uhl, KUPPER, Lisa (1995). *Readings On Second Language Acquisition*, N.J: Prentice Hall Regents, Cliffs, England.
- O'MALLEY, J. Michael, (1987). *Learner Strategies in Language Learning*, Prentice-Hall, Cambridge.

- Oxford, Richards (1990). *Language Learning Strategies: What Everyone Use*. Heinle and Heinle, Boston.
- ÖMAY, Çokluk, ŞEKERCİOĞLU, Güçlü. BÜYÜKÖZTÜRK, Şener (2010). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik*, Pegem Akademi: İstanbul
- ÖZER, Bekir (2002). "İlköğretim Ve Ortaöğretim Okullarının Eğitim Programlarında Öğrenme Stratejileri" *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 1, ss.17-32.
- ÖZTÜRK, Bülent (1995). *Genel Öğrenme Stratejilerinin Öğrenciler Tarafından Kullanılma Durumları*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- PREACHER, J. Kristopher, MACCALLUM, C. Robert, (2002). "Exploratory Factor Analysis in Behavior Genetics Research: Factor Recovery with Small Sample Size", *Behavior Genetics*. 32(2), pp. 153-161.
- PRESSLEY, Michael, HARRIS, R. Karen (2006). *Handbook of Educational Psychology*, Lawrence Erlbaum Associates Publishers, US.
- SCHMITT, Norbert (2000). *Vocabulary in Language Teaching*, Cambridge University Press, Cambridge.
- SENEMOĞLU, Nuray (2010). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*, Pegem Akademi, Ankara.
- ŞEN, Hülya (2009). *İngilizceyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenlerin Dil Öğrenme Stratejilerinin İngilizce Derslerinde Kullanımı ile İlgili Görüşleri ve Elde Edilen Sonuçların Öğrencilerin Strateji Kullanma Sıklığı ile Karşılaştırılması*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara.
- VIERIRA, Flávia (2003). *Learner Autonomy Across Cultures: Language Education Perspectives*, Palgrave Macmillan, Basingstoke.
- WEINSTEIN, E. Claire, ve MAYER, E. Richard (1986). *Handbook of Research On Teaching*, New York: Macmillan Company.
- WENDEN, Anita (1991). *Learner Strategies for Learner Autonomy*, Prentice Hall: Cambridge.
- WENDEN, Anita, RUBIN, Joan. (1987). *Learner Strategies in Language Learning*. NJ: Prentice – Hall, Englewood cliffs.

Ekler

EK-1

GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans tez çalışması olarak yürütülen bu çalışmada öğrencilerin İngilizce derslerinde kullandıkları yabancı dil öğrenme stratejilerini belirlemek amaçlanmaktadır. Araştırma için veri toplanmamak üzere Hacettepe Üniversitesi ve Ankara Üniversitesinden gerekli izinler alınmıştır.

Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır, istemediğiniz sürece bu formları doldurmanız gerekmemektedir. Sonradan vazgeçmeniz halinde verileriniz araştırmadan çıkarılacaktır. Yapılacak uygulamanın getirebileceği herhangi bir risk durumu, rahatsızlık ya da aksi tesir edebileceği durum söz konusu değildir. Kimlik bilgileriniz alınmayacak ve kişisel olarak veriler kimseyle paylaşılmayacaktır, analiz sonuçları bireysel olarak sunulmayacaktır. Araştırmaya katılmadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa size açıklama yapılacaktır. Araştırma sonuçlarına ise istediğiniz takdirde tez yazımı tamamlandıktan sonra tarafımızdan ulaşabilirsiniz.

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU

Yüksek Lisans Öğrencisi
Demet Gülsoy

• **Tarih:**

• **Katılımcı:**

Adı, soyadı:

Adres:

İmza:

• **Araştırmacı:**

Adı, soyadı: Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU (Tez Danışmanı),

Demet Gülsoy (Yüksek Lisans Öğrencisi)

Adres: Hacettepe Üni. Eğitim Fak. 06800 Çankaya ANKARA

Tel. 05054530099

e-posta: profdrnuray@gmail.com, demet_205@hotmail.com

İmza:

EK-2

GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans tez çalışması olarak yürütülen bu çalışmada İngilizce öğretim görevlilerinin derslerde kullandıkları yabancı dil öğrenme stratejilerini belirlemek amaçlanmaktadır. Araştırma için veri toplanmamak üzere Hacettepe Üniversitesi ve Ankara Üniversitesinden gerekli izinler alınmıştır.

Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır, istemediğiniz sürece bu formları doldurmanız gerekmemektedir. Sonradan vazgeçmeniz halinde verileriniz araştırmadan çıkarılacaktır. Yapılacak uygulamanın getirebileceği herhangi bir risk durumu, rahatsızlık ya da aksi tesir edebileceği durum söz konusu değildir. Kimlik bilgileriniz alınmayacak ve kişisel olarak veriler kimseyle paylaşılmayacaktır, analiz sonuçları bireysel olarak sunulmayacaktır. Araştırmaya katılmadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa size açıklama yapılacaktır. Araştırma sonuçlarına ise istediğiniz takdirde tez yazımı tamamlandıktan sonra tarafımızdan ulaşabilirsiniz.

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU

Yüksek Lisans Öğrencisi
Demet Gülsoy

• **Tarih:**

• **Katılımcı:**

Adı, soyadı:

Adres:

İmza:

• **Araştırmacı:**

Adı, soyadı: Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU (Tez Danışmanı),

Demet Gülsoy (Yüksek Lisans Öğrencisi)

Adres: Hacettepe Üni. Eğitim Fak. 06800 Çankaya ANKARA

Tel. 05054530099

e-posta: profdrnuray@gmail.com, demet_205@hotmail.com

İmza:

EK-3

DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ	SİZİN KULLANMA DÜZEYİNİZ NEDİR?			
	<i>Hiçbir zaman</i>	<i>Bazen</i>	<i>Sık sık</i>	<i>Her zaman</i>
1. İngilizcede yeni öğrenilen yapıları/sözcükleri akılda tutmak için birkaç kez yazarak veya söyleyerek tekrar etme.				
2.İngilizce okuma parçalarını kavramak için özetleyerek çalışma.				
3. Bilinmeyen İngilizce kelimenin anlamını parçadan tahmin etme.				
4.İngilizceyi en etkili şekilde nasıl öğreneceğimizi planlama.				
5. Yeni öğrenilen kelimeleri/yapıları hatırlamak için kısa bir paragraf/öykü haline getirerek çalışma.				
6. İngilizce öğrenirken zevk almak için hoşlanılan etkinlikleri yapma.(bilgisayar oyunu oynamak, yabancı film izlemek, müzik dinlemek, dergi ve roman okumak vb)				
7. Bir konuyu/kelimeyi öğrenirken kendi öğrenmemizi izlemek için hangi öğrenme stratejilerinin etkili olacağına karar verme.				
8. İngilizcede yeni kelimeyi öğrenmek için söylenişine uygun (ses benzerliği olan) Türkçe bir sözcüğü aynı cümle içerisinde kullanma(örn. <i>Van</i> şehrinde <i>bir</i> göl vardır/ üzerinde <i>tay</i> resmi olan bir <i>kravat</i> aldım)				
9. Bir konuyu öğrenirken onun iyi anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek için çeşitli yollarla kendimizi sinama.				
10. Öğrenilenleri daha kolay hatırlamak için formül şeklinde ifade etme (Örn: Sbj +Ving.)				
11.İngilizce öğrenmenin gerekliliğini düşünerek öğrenmeye istekliliği artırma.				
12. İngilizce sınavlarına girerken dikkati toplamak için başarılmaya ilişkin kendi kendine olumlu konuşmalar yapma.				
13. İngilizce öğrenirken zevk almak için yabancı arkadaşlar edinmeye ve iletişim kurmaya çalışma.				
14. Yeni öğrenilen bir sözcüğü doğru telaffuz etmek için sözcüğü aslına benzeyinceye kadar tekrar etme.				
15. İngilizce öğrenirken öz- değerlendirme için kullandığımız öğrenme stratejilerinin işe yarayıp yaramadığını kontrol etme.				

16. Yeni öğrenilen kelimeleri hatırlamak için zihinde canlandırma.				
17. İngilizce derslerinden sonra öğrenmeyi kolaylaştırmak için öğrenilenleri düzenli olarak tekrar etme.				
18. Yeni kelime veya bilgileri hatırlamak için kafiye oluşturma.				
19. İngilizceyi kullanırken kaygıdan kurtulmak ve güveni artırmak için çeşitli teknikler kullanma.				
20.Yeni öğrenilen bilgileri kolay hatırlamak için gruplandırarak çalışma (kelimeleri, yapıları, ekleri vb.)				
21.İngilizce öğrenirken, başarıyı tatmak için kolaydan zora adım adım ilerleme.				
22.İngilizce de yapıları, kelimeleri, olayları vb. anlamlandırmak için tablolaştırma (Örn. <i>Olumlu- olumsuz/ eş-zıt anlamlı kelimeler, zıtlık, sebep-sonuç bildiren bağlaçlar vb.</i>)				
23. Yeni bir kelimeyi hatırlamak için o sözcüğün kullanılabilceği bir sahneyi ya da durumu akılda canlandırma.				
24.Yeni kelimeleri hatırlamak için bir kitabın/defterin sayfası, tahta gibi o kelimeyi ilk görülen yeri akla getirme.				
25.Yeni öğrenilenleri anlamlandırmak için daha önce öğrenilenlerle ilişkilendirme .				
26.İngilizce yeni kelimeyi kolay hatırlamak için yazılış ve söyleyiş açısından kendisiyle kafiyeli olan başka sözcüklerle ilişkilendirme(örn: two is a shoe, three is a tree, four is a door)				
27.İngilizce 'de bir konuyu öğrenirken başarısız olduğunda kendi kendini değerlendirmek için nedenlerini araştırma.				
28. Bir konuyu öğrenirken işe yarayan öğrenme stratejilerini yeni durumlara transfer etme.				
29.Derslere gelmeden önce öğrenilenleri anlamlandırmak için işlenecek olan konuya temel oluşturacak bilgileri gözden geçirme.				
30.İngilizce 'de kendi öğrenmemizi planlamak için hangi konuları kolaylıkla öğrendiğimizi hangilerinde zorlandığımızı takip etme.				
31. Öğrenilen kelimeleri akılda tutmak için, odamız, evimiz gibi çok iyi bilinen bir çevrenin belli noktalarına kelimeleri sırayla yerleştirerek zihinsel bir harita oluşturma.				
32.Okuma/dinleme parçalarını anlamak için metindeki olaylar/kavramlar/kahramanlar arasındaki ilişkileri şematize etme(balon çizerek ilgili kavramları çevresine yerleştirme vb.)				
33.Bir konuyu çalışırken anlamlı hale getirmek için konuyu alt başlıklara ayırarak çalışma.				

İngilizce Hazırlık Okulu Öğretim Görevlilerinin ve Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin...

34.İngilizce öğrenirken kendimizi değerlendirmemiz için öğrenme sırasında yapılan hataları belirleme.				
35.Yeni kelimeler öğrenmek için İngilizcede söylenişleri birbirine benzeyen iki kelimeyi aynı cümlede kullanma (örn. You should <i>persuade</i> me to buy this <i>purse</i>).				
36.İngilizce öğrenmeye isteği artırmak için derslerde öğrenilen yeni şeyleri daha önce bildiklerimizle bütünleştirme.				
37.Kelimeleri veya bilgileri hatırlamak için baş harflerinden anlamlı kısaltmalar oluşturma.				
38.Kendi başarılarımızı izlemek için İngilizce öğrenirken okuma seviyesi düşük kitaplardan başlayarak adım adım ilerleme.				
39. İngilizce yeni kelimeleri anlamlı bir şekilde kodlamak için bilinen kelimelerden yeni kelimeler türetme. (to die, died, dead deadly.. vb)				
40.İngilizce konuşurken yanlış yapma korkusunu yenmek için İngilizce konuşmayı sürdürme.				